

De gezamenlijke zorgbranches, te weten ActiZ, de Nederlandse ggz, NVZ, NFU en VGN, verenigd in de brancheorganisaties Zorg (BoZ) alsmede Zorgthuisnl reageren onderstaand graag op de internetconsultatie van het wetsontwerp verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden.

Vooraf staan wij echter eerst stil bij de totstandkoming van het beheersingsmodel Zorg met het kabinet.

Beheersingsmodel Zorg

Op 6 juli jl. hebben de gezamenlijke zorgbranches met de ministeries van SZW, VWS en Financiën mede namens de Belastingdienst, na maanden van intensief en constructief overleg een akkoord gesloten over het beheersingsmodel Zorg. Belangrijk onderdeel daarvan is het Fiscaal Kader ZZP Zorg (verder: fiscaal kader). Doel van de afspraken is een beheerst, genormeerd gebruik van zzp-ers in de zorgsector en het tegengaan van schijnzelfstandigheid. Daarmee is, gegeven de zorgregelgeving, sprake van een sectorspecifieke benadering.

Volgens het fiscaal kader is er alleen ruimte voor ondernemende/zelfstandige (solistisch) werkende zorgverleners die ingevolge de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (verder: Wkkgz) (mede)verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de verleende zorg en waarbij (in de praktijk) geen sprake is van een (arbeidsrechtelijke) gezagsverhouding. De zorgverlener is daarmee formeel zorgaanbieder.

Het fiscaal kader leidt ertoe dat zzp-ers slechts tijdelijk kunnen worden ingezet als onderdeel van de flexibiliteitsbehoefte van zorgorganisaties in situaties van ziek, piek en uniek, waarbij aan de zzp-er de nodige kwaliteitseisen worden gesteld alsmede eisen aan zelfstandig ondernemerschap.

De betrokken partijen bij het beheersingsmodel Zorg hebben de ambitie om de samenwerkingsafspraken structureel vorm te geven en te streven naar verbreding van het fiscaal kader naar andere (zorg)deelgebieden. Op basis van periodiek overleg, reflectie en verdieping wordt gezamenlijk een toekomstbestendig beleid voor juiste inzet van zzp-ers in de zorgsector beoogd.

Internetconsultatie wetsontwerp verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden

Vlak voor het daadwerkelijk uitbrengen van het fiscaal kader aan het werkveld als zichtbare start van de samenwerking, hebben de brancheorganisaties op 6 oktober jl. kennis genomen van de internetconsultatie van het wetsontwerp verduidelijking en rechtsvermoeden zzp.

Het feit dat het kabinet na jaren van onduidelijkheid met regelgeving wil komen om de positie van zzp-ers te verduidelijken en schijnzelfstandigheid tegen te gaan, is op zich zeer gewenst. Het niet aangekondigde moment van uitbrengen van het wetsvoorstel, vlak na het realiseren van de samenwerkingsovereenkomst, en de inhoud van het voorstel heeft de zorgbranches echter onaangenaam verrast. Nadere bestudering van het wetsvoorstel leert namelijk dat de uitwerking van het wetsvoorstel voor de zorgbranches ongewenste (arbeidsmarkt)effecten met zich meebrengt. Wij lichten onze bezwaren onderstaand nader toe.

Wetsontwerp versus beheersingsmodel/fiscaal kader

De Memorie van Toelichting (MvT) van het wetsontwerp beschrijft in algemene en absolute termen het standpunt van SZW over de positie van zzp-ers in de zorgsector.

De aard van de werkzaamheden in de zorg, de werksituatie (kernactiviteit), de van toepassing zijnde zorgregelgeving (eindverantwoordelijkheid, protocollen/richtlijnen) geven volgens het wetsontwerp invulling aan de hoofdelementen A (werkinhoudelijke aansturing) en B (inbedding). Met betrekking tot hoofdelement C is volgens het wetsontwerp in de relatie tussen de zorgverlener

en de zorginstelling slechts in beperkte mate sprake van werken voor eigen rekening en risico. Hierdoor biedt hoofdelement C/C+ onvoldoende tegenwicht aan de hoofdelementen A en B.

De onontkoombare conclusie hieruit is dat zzp-inzet in de zorgsector op grond van het wetsontwerp niet mogelijk is, behoudens zorg door zzp-ers aan particuliere zorgvragers (pgb) of zorgverleners die specifieke kennis en ervaring hebben die binnen de zorginstelling ontbreekt. Deze conclusie wordt geïllustreerd door hetgeen de Minister van SZW tijdens het begrotingsdebat van 12 oktober jl. ter zake heeft aangegeven. Daarmee gaat het wetsvoorstel verder dan het tussen partijen overeengekomen fiscaal kader en leidt het tot grote continuïteitsrisico's.

Het huidige wetsvoorstel waarvan het kabinet inwerkingtreding per 1 juli 2025 beoogt, biedt geen ruimte aan toepassing van het beheersingsmodel/fiscaal kader. Er is sprake van een absolute conclusie vooraf, zonder sectorbenadering respectievelijk erkenning van het beheersingsmodel/fiscaal kader, die wel expliciet in voortgangsbrieven inzake het PNIL-werkprogramma (zoals SZW-voortgangsbrief d.d. 2 juni 2023, ref. 2023-0000309457) worden genoemd.

Rechtsvermoeden artikel 7:610aa BW

Specifiek aandacht vragen wij voor het effect van het voorgestelde artikel 7:610aa lid 3 BW. Het rechtsvermoeden beneden de tariefnorm van ruim €32,- geldt niet *indien de ander een natuurlijke persoon is die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf*.

In de zorgsector en het sociaal domein zijn dit duizenden particuliere zorgvragers die zorg inkopen op basis van PGB. Eveneens geldt dit voor vele honderden ZZP-bemiddelingsbureaus die bemiddelen tussen particuliere zorgvragers en zzp-ers. Met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waar de meest kwetsbare zzp-ers werkzaam zijn, zijn bureaus actief die gebruik maken van de zzp-constructie. Dit leidt tot een ongelijk speelveld boven en onder de tariefnorm bij oneigenlijk gebruik van de zzp-constructie. Dat het wetsontwerp juist aan deze groep expliciet het kunnen invoeren van het rechtsvermoeden op een arbeidsovereenkomst onthoudt, is onbegrijpelijk. Zeker daar de kans op controle van de Belastingdienst (of IGJ) bij deze pgb-houders of bemiddelingsorganisaties uiterst klein is.

Ander ongewenst effect

Voor de hoger opgeleide en schaarse zorgprofessionals die in veelal cruciale functies werkzaam zijn, bestaat het gevaar van inschakeling van detacheringsbureaus waardoor het gewenste effect van regulering wordt omzeild. Er zou adequaat beleid moet worden geformuleerd om deze vluchtroute naar andere constructies zoveel mogelijk te beperken dan wel tegen te gaan.

Geen overgangsregeling

Het wetsontwerp voorziet niet in een overgangsregeling, waarmee vergaande gevolgen (claims met terugwerkende kracht) aan de orde kunnen zijn. Wij nemen aan dat een overgangsregeling ontbreekt vanuit de suggestie dat er slechts bestaande jurisprudentie wordt gecodificeerd. Dit is in elk geval voor de zorg onjuist nu er slechts sprake is van jurisprudentie vanuit de inmiddels vervallen Kwaliteitswet Zorginstellingen, maar niet (uitgekristalliseerd) op grond van de huidige zorgwetgeving, de Wkkgz. Het kabinet heeft eerder schriftelijk (aan ActiZ) erkend dat de komst van de solistisch werkende zorgverlener in de Wkkgz, de zorgcontext "*wezenlijk is veranderd*". Dit werpt een fundamenteel ander licht op het ontbreken van een overgangsregeling.

In de MvT wordt een verkenning aangekondigd naar de status van modelovereenkomsten. Die status zou helder moeten zijn voordat nieuwe wetgeving in werking treedt.

Oproep Brancheorganisaties Zorg

De gezamenlijke brancheorganisaties Zorg roepen het Ministerie van SZW op om het wetsontwerp zodanig te herzien dat het fiscaal kader toegepast kan worden, zowel intra- als extramuraal. Dit zorgt ervoor dat er in de zorg meteen werk kan worden gemaakt van een beheerst gebruik en inzet van zzp-ers.

Verder roepen de gezamenlijke brancheorganisaties Zorg op om waterbedeffecten van alternatieve constructies via PGB, regeling dienstverlening aan huis, trend van vrijgevestigden, bemiddelingsbureaus en detacheringsbureaus zoveel als mogelijk te beperken dan wel tegen te gaan.

Ten slotte verzoeken de gezamenlijke brancheorganisaties Zorg om zo snel als mogelijk na de internetconsultatie duidelijkheid te krijgen of het huidige wetsontwerp wordt voortgezet, ingetrokken of aangepast, zodat het fiscaal kader dat ten grondslag heeft gelegen aan het beheersingsmodel Zorg, kan worden uitgebracht en toegepast.